

SOTKA-kosteikot Kosteikoilla kampaetaan luontokatoa Elinympäristöt ennalleen!

Mikko Alhainen, projektipäällikkö

Mikä on kosteikko?

Monenlaisia kosteikkoja

Matalat rehevät järvet, lahdet
sekä jokien suvanot
- *lintuvedet*

Tulvaniityt,
soiden avovesilampareet

Rakennetut/kunnostetut
kosteikot
patoamalla ja/tai kaivamalla:
*vesiensuojelu, riistanhoito,
maisema*

- Isoja, reheviä, matalia
- Pieniä, syviä, kaivettuja

...ja kaikkea siltä väliltä

SOTKA-kosteikot hankkeen tavoite on sekä elinympäristöjensä suhteen vaativissa sorsalinnuissa

että kustannustehokkuudessa

Millainen kosteikko on hyvä poikue-elinympäristö?

- Ravintoa ja suojaa
 - Vesilintujen poikasten tärkein ravinnonlähde ovat vesiselkärangattomat
 - Suojaa linnut saavat
 - Heinikosta
 - Veden ympäröimistä saarista
 - Maiseman avoimuudesta
- Muistisääntö 50-50-50
 - 50 % avovettä
 - 50 % mosaiikkimaista kasvillisuutta
 - Keskisyvyys alle 50 cm
- Kalaton / tasapainoinen kalasto

+ vesiensuojelukosteikoilla riittävä mitoitus suhteessa virtaamaan

Toimintamalli

- Maanomistajalta / paikallisilta toimijoita kohde-esitys
 - Priorisointi → Maastokäynti
 - Priorisointi → Suunnitelma
 - Sopimus → Rahoitus → Toteutus
 - Maanomistajien / paikallisten toimijoiden omia kohteita
 - Omistajuus → Ylläpito

SOTKA-kosteikot kohdevalinnan lähtökohtia

Vesilintukantojen elvyttäminen - poikastuottoa parantamalla - elinympäristöjä kunnostaen

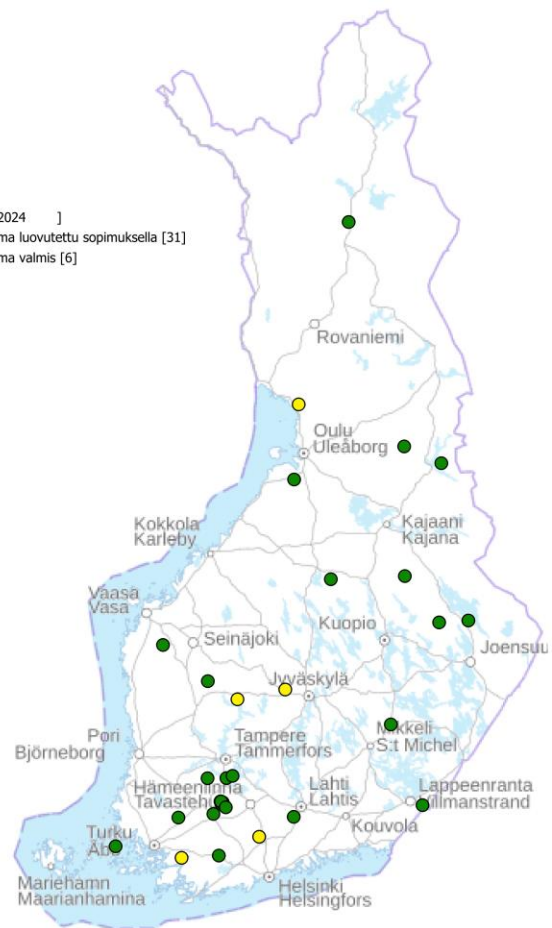
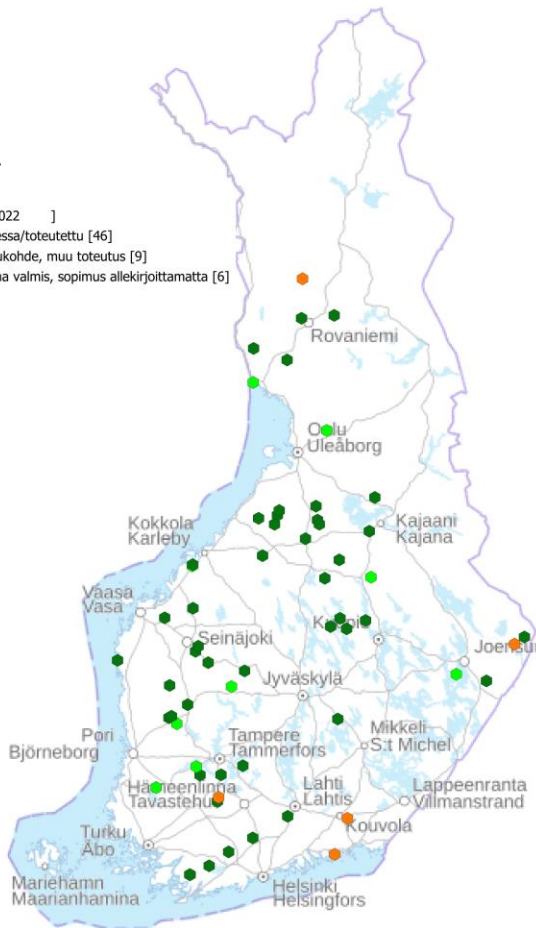
- Kaikki alueen omistajat suhtautuvat myönteisesti – aidot edellytykset toteuttamiseen
- Sitoutuminen kosteikon hoitoon, pienpetojen pyyntiin ja kestäväksi mitoitettuun vesilintujen metsästyksen.
- Kustannustehokkaasti laadukasta vesilintujen poikue-elinympäristöä joko yhtenä kohteena tai kohteista koostuvana valuma-alueitasoisena verkostona.
- Mahdollista hakea ja saada rahoitusta tai kosteikko soveltuu suurelta osin paikallisin voimin toteutettavaksi.

SOTKA-kosteikot 2020-2025 tuloksia

Kohteet 2020-2022]
● Toteutuksessa/toteutettu [46]
● Suunnittelukohte, muu toteutus [9]
● Suunnitelma valmis, sopimus allekirjoittamatta [6]

teet 2023-2024]
● Suunnitelma luovutettu sopimuksella [31]
● Suunnitelma valmis [6]

Suunnitelmia valmiina 112 kpl

- Työn alla n. 20 kpl

Yhdessä maanomistajien ja paikallisten yhdistysten kanssa eri rahoituslähteitä hyödyntäen toteutukseen saatu:

- 81 elinympäristökunnostusta, vaikutusalueeltaan, yhteensä noin 1000 hehtaaria!

Viinikan tulvaniittykosteikko, Urjala
Heinäkuu 2022, työmaa käynnissä

Viinikan tulvaniittykosteikko, Urjala
Syyskuu 2023, kosteikko pientä viimeistelyä vaille valmis
Ensimmäinen haapanapoikue kasvanut!

Suunniteltu
kausikosteikoksi

Touko-heinäkuu
vesilinnuille

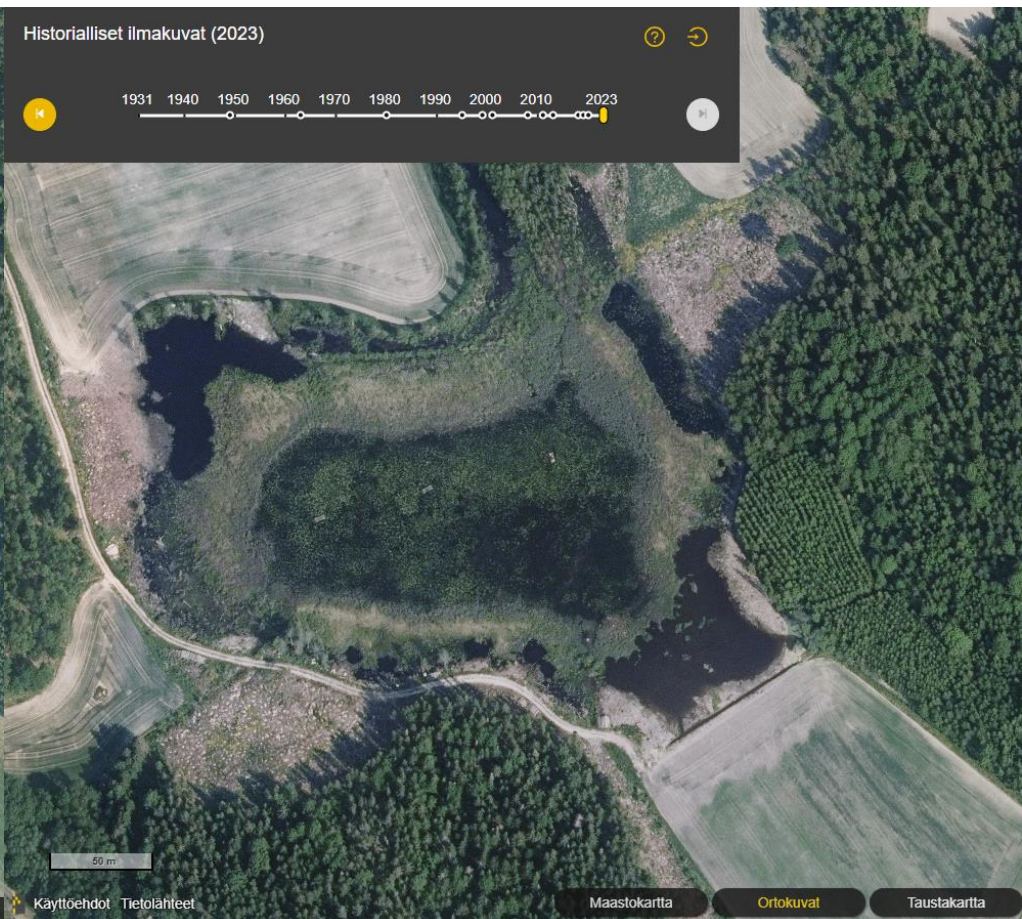
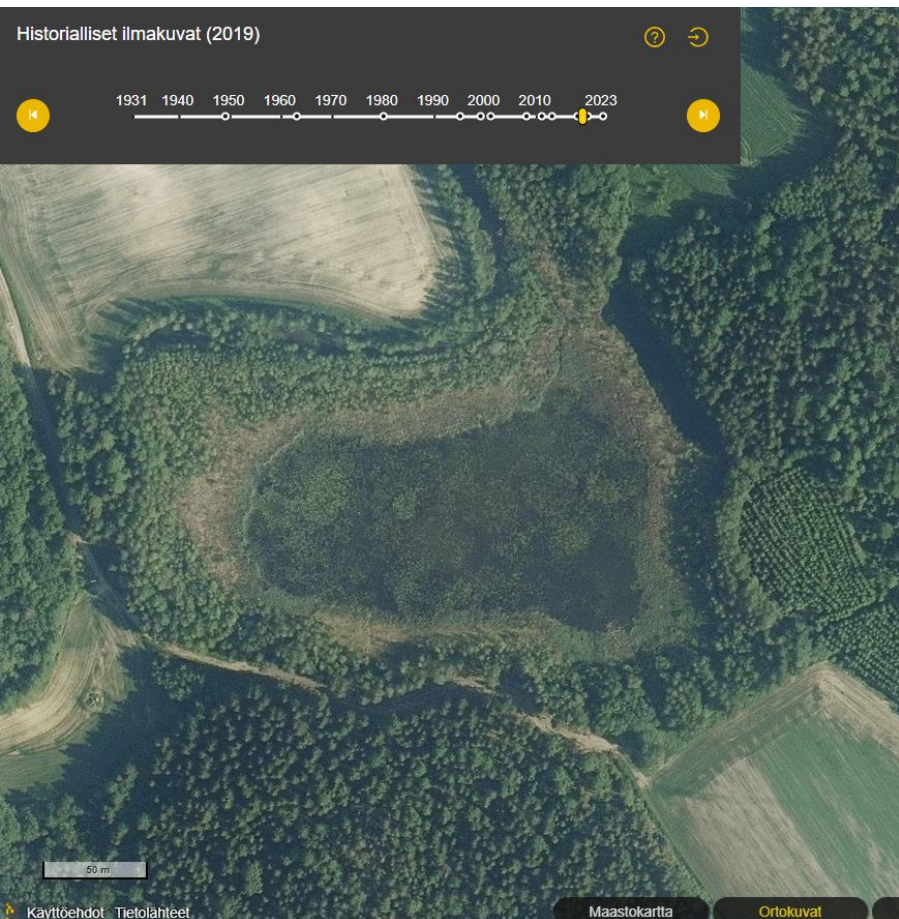
Elo-lokakuu
lihakarjalle

Lahnajärvi, Kangasala

Kiilosen kosteikot, Vesilahti

8,5 ha kosteikot

Maanomistajien esityksestä liikkeelle, suunnittelun aikana projekti laajeni

Maanvaihto naapurin kanssa – lisää kosteikkoja

Lähtötilanne
Syyskuu 2024

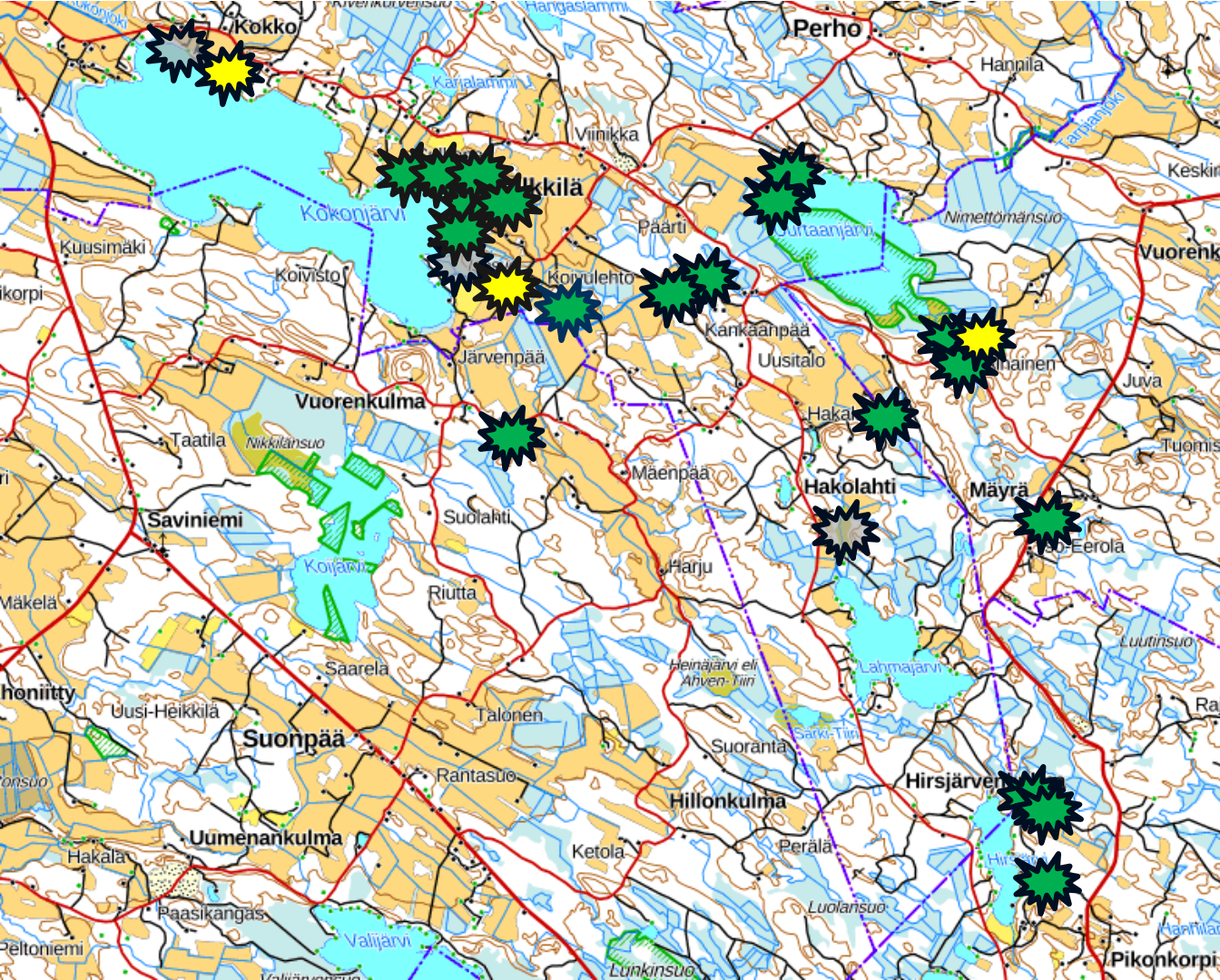
Kiilosen kosteikot, Vesilahti

Syyskuu 2025

Kosteikkokeskittymä maakuntien rajalla Tarpianjoen latvoilla.

Painopisteenä
Kokonjärven/Välkkilänojan
valuma-alue

Uusi ETI-päätös

Mahdollisuuksia

Valmiita kosteikkoja

KSY

MAANOMISTAJAT

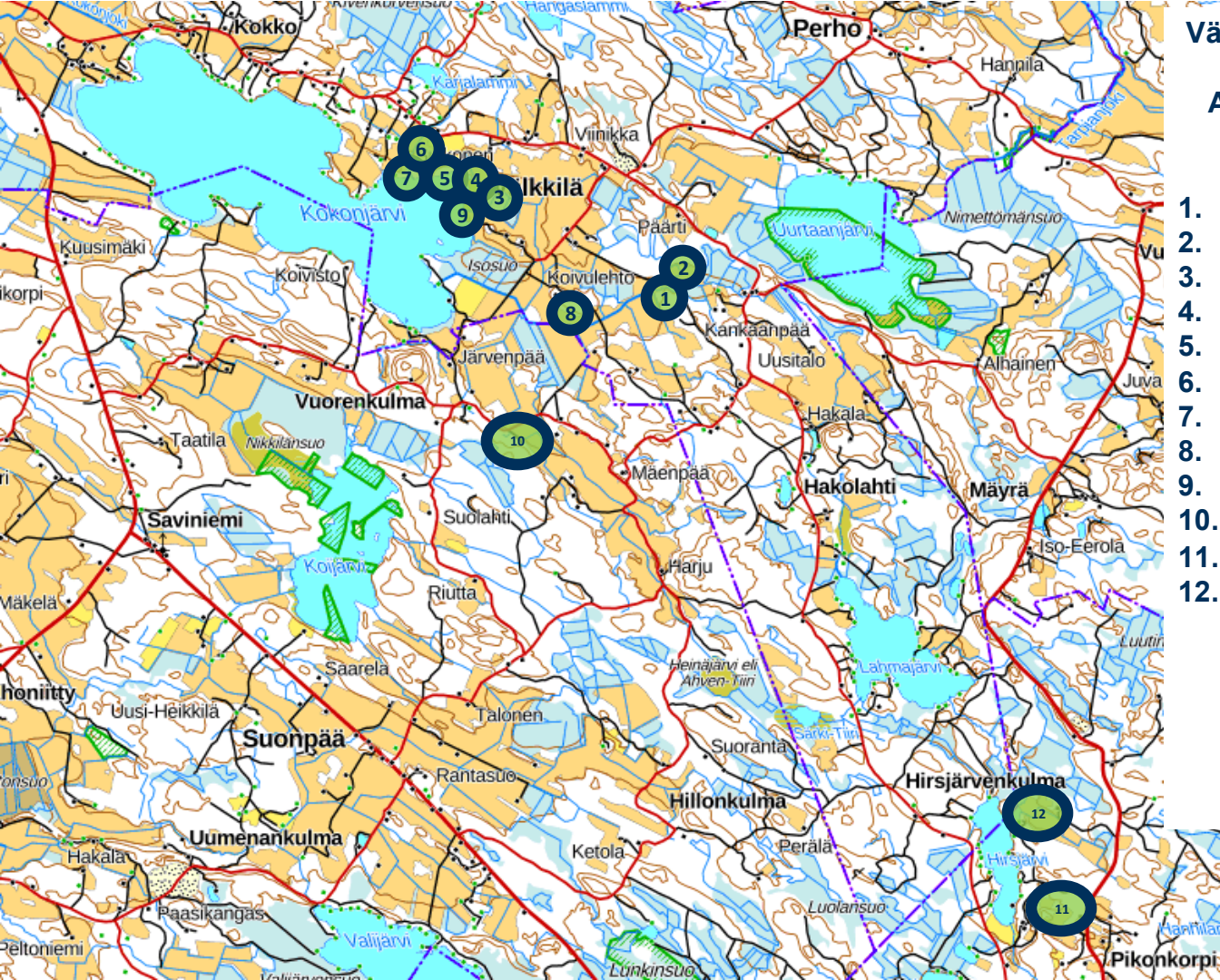

European union
osarahoittama

Välkilänoja-Kokonjärven valuma-alue.

Aikajärjestyksessä työn alle saatuja kohteita 2023-2025

1. Sammakan kosteikko
2. Sammakan pienkosteikot
3. Puitero, kesken
4. Sulkonen, kesken
5. Koivulanlahti
6. Karjalamminoja
7. Jussari
8. Koivulehto
9. Rantanen
10. Rapareidenkorpi
11. Lehmikorpi
12. Alitalon/Hirsjärven laajennus

STAKESKUS

S VILTCENTRAL

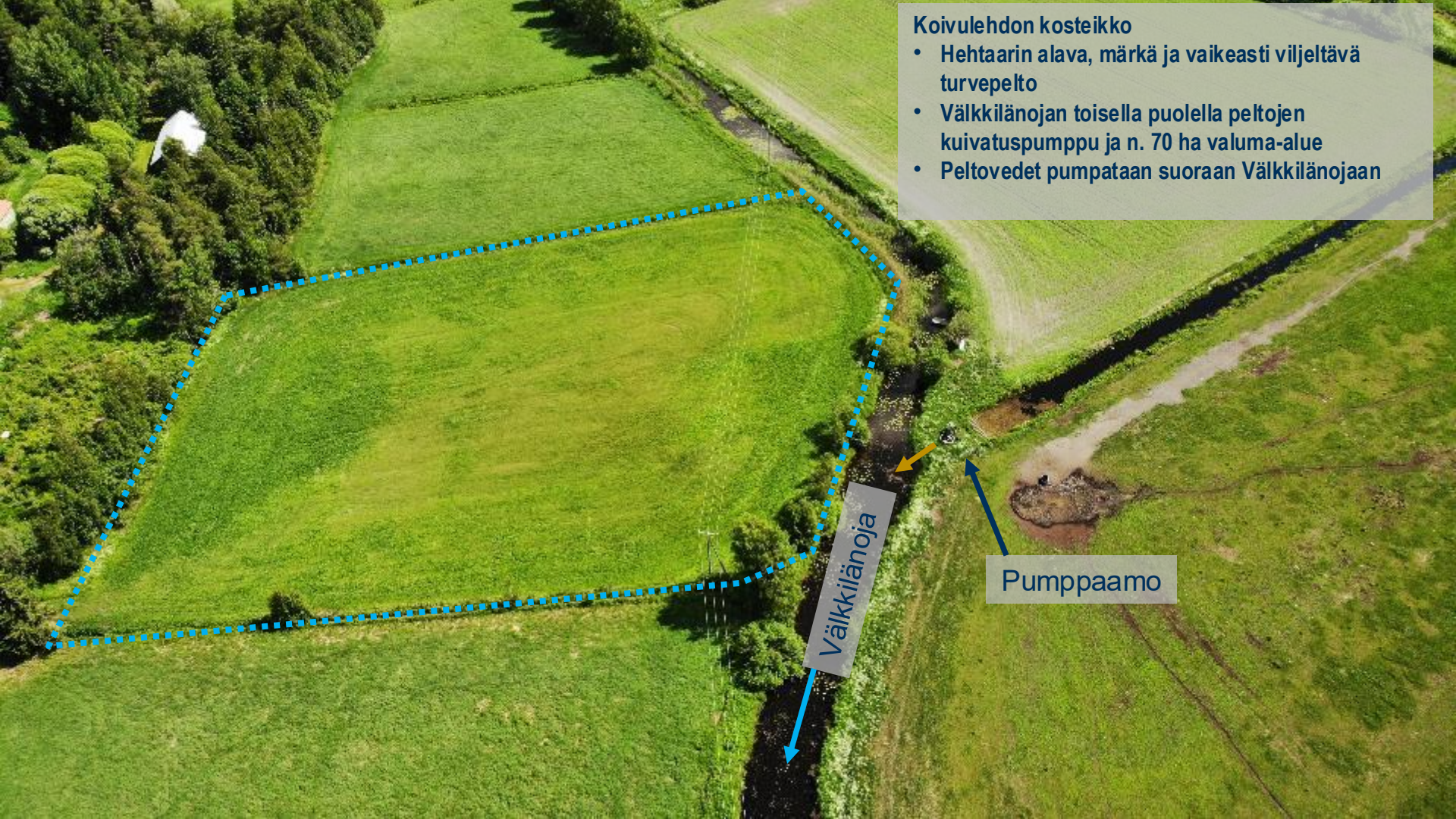
SUOMEN
RIISTAKESKUS
FINLANDS VILTCENTRAL

Koivulehdon kosteikko

Lähtötilanne 2024 kesällä

Koivulehdon kosteikko

- Hehtaarin alava, märkä ja vaikeasti viljeltävä turvepelto
- Välkkilänojan toisella puolella peltojen kuivatuspumppu ja n. 70 ha valuma-alue
- Peltovedet pumpataan suoraan Välkkilänojaan

Välkkilänoja

Pumppaamo

Euroopan unionin
osarahoittama

Koivulehdon kosteikko, 2024

- Rakennustöiden jälkeen, ennen vedenpinnan nostoa.
- Kuvassa näkyy koskemattoman heinämaan osiot, joista muodostuu matalan veden alueita sekä syvännealueet.
- Vasemmassa alakulmassa näkyy kivetty uoma

Välkkiälänoja

Pumppaamo

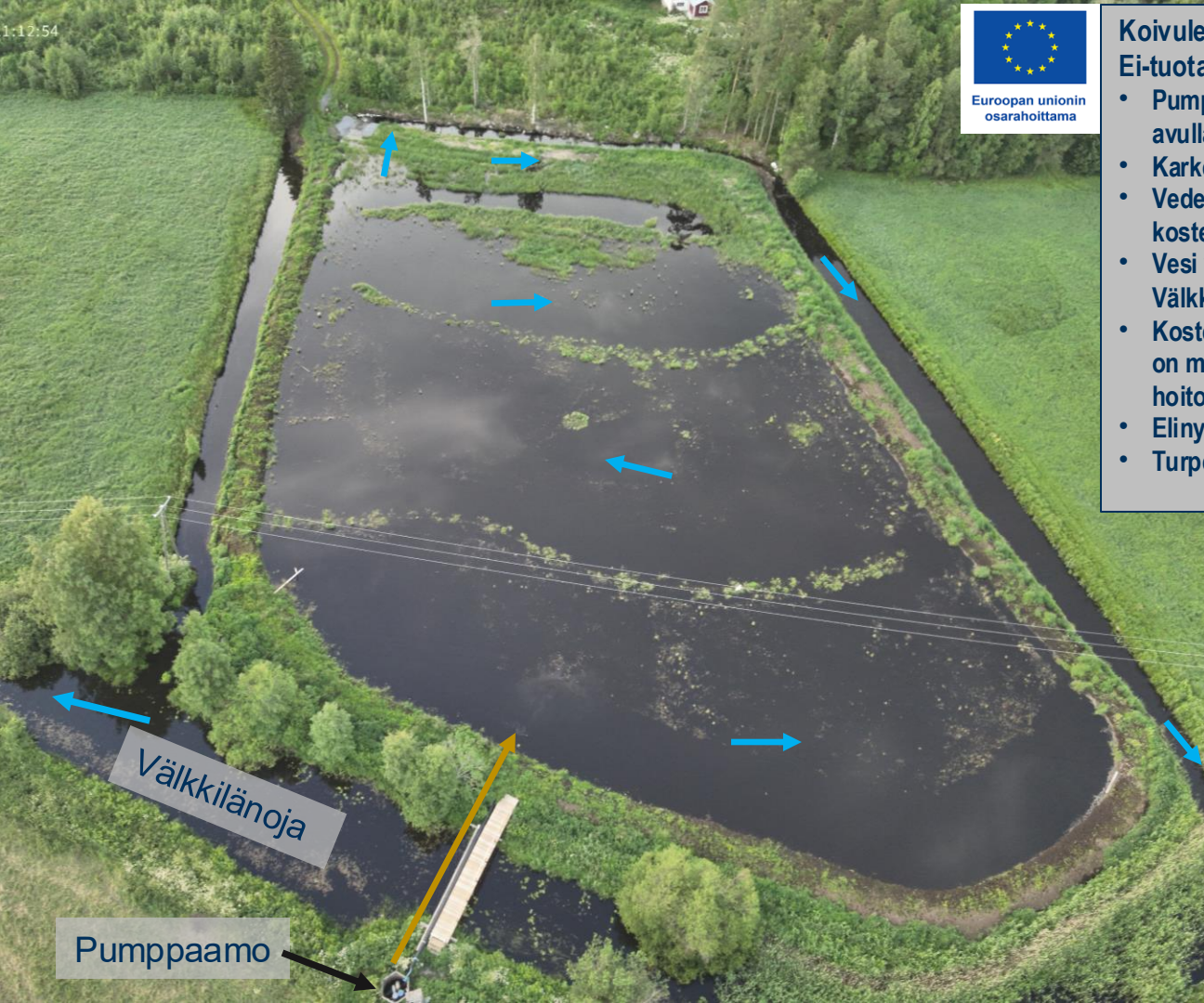
Euroopan unionin
osarahoittama

Koivulehdon kosteikko 2025, Ei-tuotannollinen investointi

- Pumppaamon vedet ohjataan sillan ja rumpuputken avulla Välkkilänojan yli kosteikkoon
- Karkea kiintoaine pysähtyy syvänteeseen.
- Vedenohjausniemet ohjaavat ja tasaavat virtausta koko kosteikon alueelle
- Vesi virtaa ulos kivetyn uoman kautta ja virtaa Välkkilänojaan pitkää leveää uomaa pitkin.
- Kosteikossa on vedenpinnan säätömahdollisuus, ja se on mahdollista laskea väliaikaisesti kuivaksi hoitotoimenpiteitä varten.
- Elinympäristö kosteikkolajistolle
- Turpeen lahoaminen hidastuu

Toteutuneet kustannukset

- Kaivinkone 8214 €
- Pumppu 2470 €
- Silta 1621 €
- Murskeet 595 €
- Siemenet 180 €
- Yhteensä 13080 € + omaa työtä

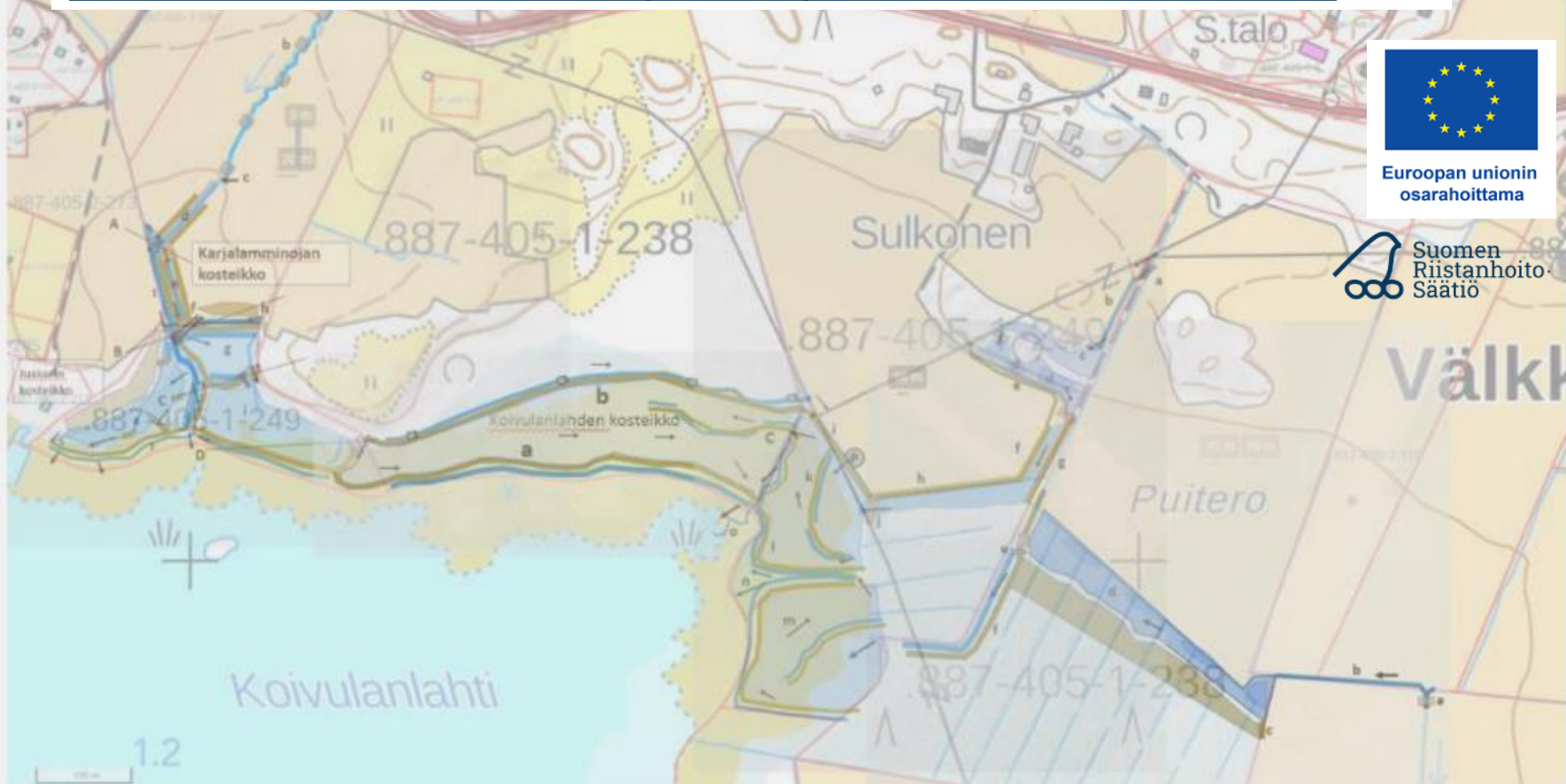

Pumppaamo

Välkkilänoja

Koivulanlahden kosteikot Jussari, Karjalamminoja, Koivulanlahti, Sulkonen, Puitero

Euroopan unionin
osarahoittama

Suomen
Riistanhoito-
Säätiö

Koivulanlahden kosteikkojen suunnitelmakartat samaan näkymään sovitettuna.

Kosteikkojen hoito

- Pienpetopyynti
- Patojen ja rakenteiden kunnossapito
- Ranta-alueiden pitäminen avoimena
 - Niitto, raivaus, laidunnus
- Vedenpinnan säätely / kausittainen kuivatus
- Lietteen ja/tai vesikasvillisuuden poisto tarvittaessa
- Vesilintulaskennat ja järkevästi mitoitettu metsästys

Rahoitusmahdollisuuksia toteutukseen

- **Metsäkeskuksen luonnonhoitohankkeet**

Rahoitusmahdollisuuksia toteutukseen

- **Säätiöt ja alueelliset hankkeet**
 - **Kannattaa tutustua toimintaan, sillä mahdollisuuksia on!**

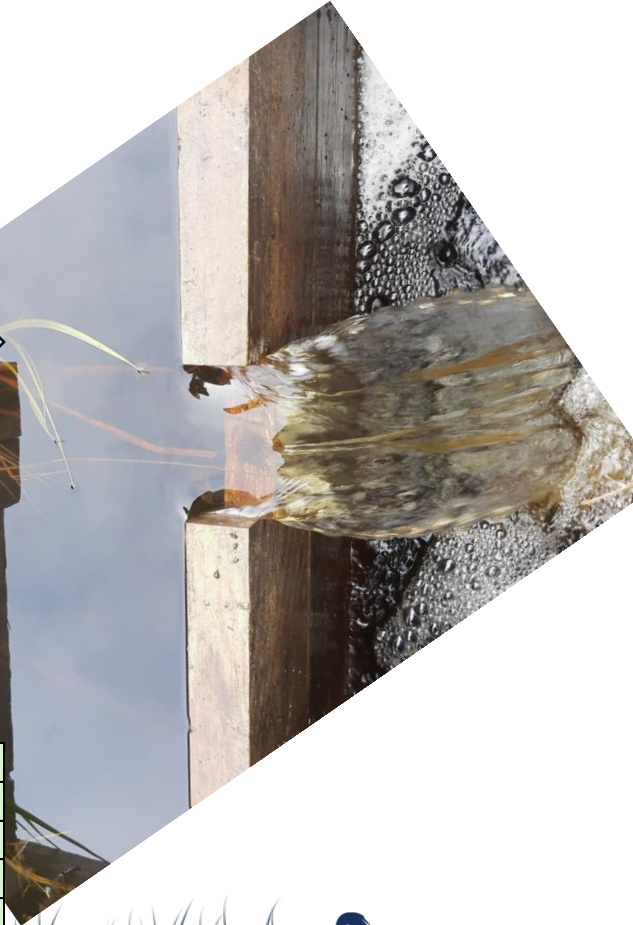
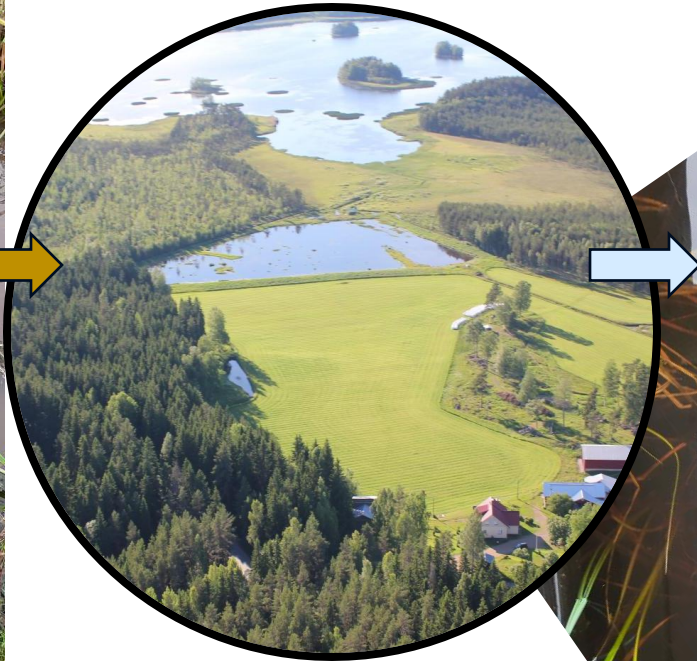

Miksi kosteikot ovat tärkeitä?

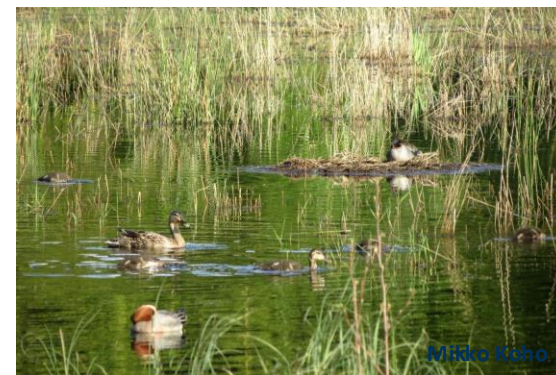
- Luonnon monimuotoisuus & elinvoimaisuus – vesilinnut, hauet & kaikki muut
- Vesiensuojelu – luonnon oma suodatin – kotijärven ja joen vedenlaatu
- Virtaamahallinta – tulvien tasaaminen ja 'ekologisen' virtaaman turvaaminen
- Virkistyskäyttö – elävän maiseman tarjoamat monipuoliset mahdollisuudet

Monivaikutteinen kosteikko	Reduktio keskimäärin
Fosfaattifosfori, liukoinen (0,40 µm)	42 %
Fosfori, kokonainen	50 %
TSS Kiintoaine 1,2µm	87 %
Typpi, kokonainen	36 %

SUOMEN RIISTAKESKUKSEN SOTKA-KOSTEIKOT

Kiitos

